

Tolna

vármegye

Völgyeségi

járás

Sönypatlan

(kör) jegyzőség

Közigazgatási tájékoztató lap

Sönypatlan

nagy (kis) község közérdekű viszonyairól.

I. A község általános leírása.

A) A község történeti leírása.

1. A község keletkezésére, fejlődésére, esetleg elpusztulására és újra felépülésére vonatkozó adatok. A község a multban melyik vármegyéhez tartozott és onnan mikor kebelezetett át? Volt-e és mi a korábbi vagy történeti neve, hivatalos nevén kívül más használatos neve, esetleg mi a nemzetiségi neve? Település esetén kik és honnan jöttek a községbe?

2. Területváltozások, határrész (puszta) átcsatolások; községegyesítés, beolvadás vagy kiválás történt-e 1871. óta, mikor és mily körülmények között? (A vonatkozó hivatalos adatok, rendelet száma, közlendők.)

Köztudomás szerint minő elpusztult falvak feküdtek egykor a község határán. (Rendszerint a dülbő-nevek vagy a községbe olvadt puszták neve alapján.)

3. A község jellege 1848 előtt a telekkönyvi- és urbéri adatok szerint (város, mezőváros, szabad vagy urbéres község stb.)

4. A község jellege 1871. után. E tekintetben voltak-e szervezeti változások (átalakulás, visszafejlődés).

5. Anyakönyvi szervezeti változások. A község melyik területhez tartozott, mikor történt a változás és mily rendelet alapján (az anyakönyvi feljegyzések szerint).

6. Vannak-e a község életében és szervezetében eredeti és különös (máshol nem található) intézmények, említésreméltó események, leletek? (a köztudomás vagy monografiák szerint).

Sönypatlan község, mint politikai és közigazgatásilag különálló község a 1871. érvben alakult a ma is a községet alkotó puszták, majarok és lakott helyekből. Ezt megelőzőleg úgy adták mint közigazgatási tekintetben Komba községhez tartozott. A községet alkotó puszták 1871.-ben és azt megelőzőleg is kizárólag a jóba háry Söny vérség tulajdonát képezték s egy része még mai is az ő kezükben van.

B) A község földrajzi leírása.

1. A község (falu) és határának fekvése (a szomszéd falvaknak és távolságuknak megjelölésével).

A község határa síkság, dombos vagy hegyes vidék, erdős vidék-e?

A község magaslatai és vizei (folyó, patak, tó, nagyobb mocsarak).

2. A község területének nagysága:

Művelési ágak szerint:

3. Tartoznak-e a községhez önálló puszták vagy havasok (külön kataszteri részlet alatt felvett területek) és mi a nevük?

Vannak-e a község határával össze nem függő határrészek, hol, mely név alatt és mekkora a terjedelmük?

4. Vannak-e a békekötés folytán elszakított részek és ideiglenesen a község hatósága alá helyezett idegen határrészek, melyik községből valók és mily terjedelműek (kataszteri, esetleg más adatok alapján)?

A község vázlatos térképe csatolva ..... db
nincs csatolva.

C) A község népességi viszonyai.

1. Mennyi a község lakossága?

A lakosság megoszlása, vallás szerint:

nemzetiség szerint:

2. A lakosság elhelyezkedése általánosságban, (belterületen, tanyákon vagy felváltva; lélekszám szerint megjelölve).

Vannak-e népesebb lakott helyek, telepek; a falutól milyen távol és mennyi a lélekszámuk?

3. A népesség zömének foglalkozása (földművelés, ipar, bányászat, földművelési vagy ipari napszám-kereset stb.).

4. Hány ház és hány lakásrész van a községben a házasodási adatok szerint, külön feltüntetve az egyes pusztákat, különálló vagy odaosztott területeket.

A községben levő állami és más középületek.

Tölygpattan község 26 puszta, major és lakott helyből alakult község, melyek circa 10.000 kat. népszáms területen fekszenek, határolva: Komló, Káty, Murga, Kalamis, Flógyén, Tereb, Kisdorog, Talos, Kalamis, Balazs, Fekesárd, Haris, Medina és Felső-nána községek által. A határ egy része sík, nagyobb részt hegyes vidék. A község déli részén a völgyeségi árrok és egy malompatak vize folyik.

9038 kat. hold (birtokívek adatai alapján).

7322 k. hold szántó, 549 k. hold rét (kaszáló),

204 k. hold szőlő (beültetett), 482 k. hold

legelő, 56 k. hold erdő, — k. hold

nádas, 349 k. hold terméketlen (út, szikla, homok, mocsár, kőbánya). 76 k. hold hegy.

A község a következő puszták és lakott helyekből áll: Alsópattan, Felsőpattan, Andornajor, Angyalomb p. Belsődony, Belőmajorok, Csirip p. Farkasrölgy p. Felső-surgó p. Alsósurgó p. Felső- Alsó- Kőcsip Odány p. Odányi szőlőhegy, Grieswald p. Zuhó p. Lászlómajor Mihálydomb p. Erdőmalom p. Repthab, Sötétvölgy p. Kentgáli p. Kentgáli szőlőhegy, Kunyozsárd, Némősmajor. — Öné nem függő határrész nincs.

Nincsenek

1821 lélek.

1480 r. kath., — g. kath., 20 ref.,

320 ág. h. ev., 1 izr., — egyéb

1171 magyar, 550 német, — tót,

— rutén, — oláh, — horvát,

egyéb.

Belterületen fekvő 3 nagyobb puszták és lakott helyen 700 lélek, a többi a külterületen fekvő puszták és majorokon.

Népesebb lakott hely: Kentgáli és Odányi szőlőhegy ca 300 lélekkel, a belterülettel 6-9 km-re.

2/3 részben gards. eselők, a többi birtokos és földművelői napszám.

216 ház, 608 rakás és 1134 mellék helyiséggel.

Községház és iskola.

II. A község szervezete, beosztása és közérdekű viszonyai.

A) Községi szervezet.

1. Előjárók.

(Nem névszerint töltendő ki.)

Rendszeres tisztviselők és alkalmazottak.

(Kisközségben csak a székhely község lapján kell kitölteni.)

Napidijas irodai alkalmazottak:

Szegődményes alkalmazottak:

A jegyzőség székhelye és távolsága:

2. A községi képviselőtestület létszáma:

Községi képviselő-választókerületek száma, elnevezése, hány tagot választ.

3. Meg van-e bizva a község gyámhatósági hatáskörrel. Van-e gyámpénztára?

Biró. Törvény- (másod-) bíró. 6 esküdf,
(tanácsbeli). Pénztárnok. Közgyám 1.

2 jegyző, — segédjegyző, — orvos
— állatorvos, 1 irodai alkalmazott,
— pénztári alkalmazott, — egyéb alkalmazott (utbiztos stb.)

1 kisbíró (küldönc), 1 bába,
— éjjeli őr és 1 gazdasági alkalmazott.

Döntetlen km.

10 virilista, 10 választott tag, 6 pót tag

1 A község 1 választókerületet alkot.

Nincs

B) Általános közigazgatási beosztás.

4. A vármegye székhelye és annak távolsága. (a község központjától, távolsági térkép adatai szerint járható útvonalon):

A járás székhelye és távolsága: (ugyanugy) Országgyűlési (nemzetgyűlési) választókerület székhelye és távolsága:

Törvényhatósági bizottsági választókerület székhelye és távolsága:

Szekesvárd 16 km.

Bonyháza 15 km.

Tolna 28 km.

Térvél 12 km.

C) Rendészeti igazgatás.

5. A csendőrőrs és folyamőrség székhelye és távolsága:

Van-e a községnek rendőri őrszemélyzete és hány tagból áll?

Van-e a községben toloncállomás?

Fel van-e ruházva az előjáróság cselédügyi bíraskodással (1876: XIII. t.-c.; 1907: XLV. t.-c.)

6. A községi tűzoltóság szervezete:

7. Van-e a községnek jóváhagyott szabályozási terve?

Van-e járdalerakási szabályrendelete?

Komba 1 1/2 km.

Van, 1 tag. Nincs.

Van. Nincs.

Nincs

Hivatásos, önkéntes, (gyári stb.) tűzoltóság tag.
Kötelezett tűzoltóság.

Van. Nincs.

Van. Nincs.

Kombával közös

D) Szociális igazgatás.

8. Körorvos székhelye és annak távolsága: *Domba belterülettel 1 1/2* km.
Hány magánorvos lakik a községben: *1*
Községi bábák száma: *1*
Körbába lakóhelye és annak távolsága: *—* km.
Okleveles magánbábák száma: *—*
Legközelebbi gyógyszertár hol van és milyen távol? *Domba* km.
Legközelebbi kórház hol van és milyen távol? *Szekszárd 16* km.
Van-e szegényház vagy más jóléti intézmény?
(Árvaház, gyermekmenhely telep) *—* Van *—* szegényház *—* Nincs.
9. A gondozott szegények száma: *—* intézeti ápolásban, *—* magán ápolásban.
Elhagyott gyermekek száma? *Nincs.* gyermek.
10. Milyen a község ivóvize? *Általában nagyon jó*
Van-e ártézi kutja vagy vízvezetéke?
Kutviz, folyóvíz, egészséges, ártalmatlan, jó.
Van-e csatornázása? *Nincs*
11. Korcsmák és vendéglők száma? *—* korcsma, *—* vendéglő, *—* kávéház.
Van-e szálloda, fogadó és hány? *Nincs*
Van-e községben közfürdő? *Nincs*
12. Van-e a község határában gyógyfürdő,
üdülő vagy nyaraló-telep és milyen távolságra?
A fürdőtelep gyógyfürdővé van-e nyilvánítva? *—*

E) Törvénykezési beosztás.

13. Kir. törvényszék székhelye és távolsága: *Szekszárd 16* km.
Kir. járásbírószék székhelye és távolsága? *Bonyhád 15* km.

F) Pénzügyi beosztás.

14. Kir. pénzügyigazgatóság székhelye és távolsága: *Szekszárd 16* km.
Kir. adóhivatal székhelye és távolsága: *Bonyhád 15* km.
Kir. pénzügyőri szakasz, vámőrs, vámőrségi kirendeltség, székhelye és távolsága: *Tóvel 12* km.
Kataszteri felmérési felügyelőség székhelye és távolsága: *Pécs* km.

III. Közművelődési viszonyok.

A) Közoktatásügy.

1. Hány és milyen jellegű és fokozatu népiskola van a községben, (megjelölve a tantermek és tanerők számát: állami, közs., felekezeti isk., elemi, felsőbb népisk., polgári iskola stb.)

2. Középkolák vagy más szakiskolák (iparostanociskola, gimn., reálgimn., reál iskola stb.) Azok jellege, tantermek és a tanerők száma:

3. Óvodák jellege, száma és tanereje:
Nyári menedékház van-e?

4. Testnevelés szervezete. Levente egyesületek:

5. Kir. tanfelügyelőség székhelye és annak távolsága:

1 tantermes községi (egy tanerős) elemi népiskola Kertgal pusztaán. A tanhótelesek nagyobb része az egyes pusztákhoz közel fekszik: Komba, Kély, Tével, Kisdorog, Durva községi iskolákba járnak fel.

Nincs

Nincs

Működik, 4 levente oktatató van.

Fekszárd 16 ————— km.

B) Vallásügy.

6. Vannak-e a községben anyaegyházak és milyenek? Ha a község főkegyháza alkot, hol van az anyaegyház és mily távol (bevett és elismert felekezetek szerint sorolandó fel.) A községbeli egyházak melyik püspökséghez, illetőleg egyházkerülethez tartoznak:

Izraelita anyakönyvi kerület székhelye és távolsága:

7. Van-e a községnek kegyuri joga, vagy Canonica visitation alapuló, vagy a hívők helyett átvállalt kötelezettsége és mily teherrel jár?

8. Az egyházi adózás rendszere. Felekezetek szerint: (párbr és egyénenkint időről-időre kivett adó stb.)

Milyen egyházi szervezetek vannak még a községben? (Bevett és elismert felekezetek szerint.)

9. Van-e r. kath. egyháztanács? Esetleg az egyházközség ügyeit az iskolaszék vagy a képviselőtestület intézi-e.

Rom. kath. anyaegyház: Kombaán, ág. m. ev: Kélyen, ref. Udinaán.

Bonyhá 15 km.

Kegyuri joga nincs

Párbr és egyházi adót fizetnek.

Kombai r. kath. iskolaközségben 4 taggal képviselve.

C) Kulturális intézmények.

10. Múzeum, könyvtár vagy hasonló intézmény?

11. Műemlék, természeti emlékszobor, honvédelmi emlékmű vagy elesett hősök emléke?

12. Van-e állandó vagy időszakos színház, műkedvelő előadások stb. Mozgóképek.

Kulturális egyesületek.

13. Gazdakör, kaszinó, dalosegylet, munkás-egylet, egyéb kulturális egyesületek (névszerint felsorolva.)

Nincs

Nincs

Nincs

Nincs

Nincs

IV. Forgalmi és gazdasági viszonyok és igazgatás.

A) Közlekedésügy.

1. A község forgalmi helyzete. Fő közlekedési vonala (országút, megyei út, annak elnevezése, esetleg a községtől való távolsága). A község határában fekvő hidak, kompok, révek stb.

2. Vasúti összeköttetése, fő- vagy mellék-vonalak, van-e vasúti állomása, mi az elnevezése, megállóhelye, marha és egyéb rakodóhelye? Ipari és kisvasutak. Közúti vasutak.

Hajóösszeköttetés, a község mentén vagy attól mily távolságra, melyik folyón, hol a hajó állomás?

Van-e posta, távirda, távbeszélő állomása?

3. Melyik községi közlekedési utvonálhoz járul hozzá a község?

Községi (közdtől) utak hossza?

Van-e kövezet-vámszedési joga.

B) Földművelésügy.

4. Birtokviszonyok. Nagybirtokok (1000 holdon felül) száma és terjedelme tulajdonosok szerint. Középbirtokok száma és terjedelme. (100—1000 hold) Kis és törpebirtokok átlagos kiterjedése. A község gazdasági jellege a lakosság zömének foglalkozása szerint:

5. Művelési rendszer. Van-e nyomásos gazdálkodás. Szervezve van-e a birtokossági tanács?

Van-e közös legelő? Hány és mily terjedelmű?

Van-e külön szervezete (legeltetési társulat)?

Van-e legelő-rendtartás?

Van-e közös erdő? Van-e szervezete?

Erdőgondnokság székhelye és annak távolsága.

Van-e hegyközség, hány és mily terjedelmű, (elnevezésük szerint) és melyik borvidékhez tartozik.

6. Van-e községi faiskola, mily terjedelmű?

Be van-e ültetve?

A községben a Szekszárd - tamási törv. hat. út és Szekszárd - Lengyeli megyei út vonul keresztül.

Vasúti állomása Szahaly-Högyész, a fővonalon, mellette Szekszárd és Dongybad.

Legközelebbi hajó állomása Tolna-Somlói.

Igen, Kombán, az egyes pontoknak Tével, Kisdorog és Högyész.

Szekszárd - tamási utvonálhoz.

52

km.

Igen. — Nem.

Ö. Spitzer Gyuláné 1800 k. hold.
Gróf Apponyi Géza 1471 k. hold.

100-200 holdas: 4, 200-400 holdas: 3, 400-1000 holdas: 5, a többi kisebb birtok.

mező- vagy erdőgazdaság, szőlőművelés, kertészet stb.

Nincs

Nincs

Nincs

Nincs

Bekaszánt 16 km.

Nincs

Nincs, az egyes uradalomoknak van.

7. *Vizrendező és hasznosító társulat.* Annak székhelye. Vannak-e vízhasználatok (malom stb. vagy más ármentesítő intézmények és milyen)?

Az illetékes kultur- vagy folyammérnökség székhelye:

8. *Állattenyésztési viszonyok.* Állatok száma: a tenyészállatok száma, —

uralkodó tenyésztési irány:

Körállatorvos székhelye és annak távolsága.

Ipar és kereskedelem.

9. *A község állandó piaca hol van?* (helyben vagy mely községben, milyen távol).

Hova gravitál a község?

Vannak-e a községben vásárok, országos, heti vásárok, hányszor és milyen (kirakó, állatvásár, stb). Kié a vásártartás joga?

Mérték- és hordó-hitelesítő hivatal székhelye:

10. *A községbeli kereskedések száma és jellege.*

Hitel és pénzügyintézetek száma és alaptőkéje (felsorolva).

Szövetkezetek száma és jellege (névszerint).

Iparosok szakma és foglalkozási ágak szerint.

Van-e a községben ipartestület?

11. *Gyárak, ipartelepek és azok átlagos nagysága* (hajtóerő és munkáslétszám szerint felsorolva).

Az illetékes iparfelügyelőség székhelye és távolsága:

Ker. munkásbiztosító pénztár székhelye és távolsága:

12. *Magánkezelésben álló közművek:*

Közvilágítás, jéggyár stb.

13. *Bányák száma és jellege.*

Állandó bányauzem nagysága, hajtóerő és munkáslétszám szerint.

14. *Háziipar és annak jellege.*

2 malom a községben (vizi malmok)

Kultur mérnökség Fekes felhúrái km.

323 ló, 1168 szarvasmarha,

3784 sertés, 1885 juh
Donyhádi tájfaj szarvasmarha tenyésztés
Kombla, a délterületől 14 km.

Helyben piac nincs. A puszta fekvése szerint: Fekesvárd, Donyhádi vagy Kögyési. Fekesvárd és Donyhádi

Nincs

Donyhádi

egy; Hangya foggy. növénykeret

Nincs

Hangya növénykeret.

Kovács, Bográdi, asztalos, bőrműves, gépész.

Nincs.

Döngypusztai Csomogorajtógyai, mesőgyarassági szövőgyár.

Fekes felhúrái — km.

Fekesvárd 16 — km.

Nincs

Nincs.

Lövés, kosárfonási reprokésítés.

V. Községi vagyon és háztartás.

1. A község tulajdonát képező középületek és helyiségek száma.

Hivatalos célokat szolgáló épületek (jegyzői, orvosi, tanítói lakás: a házak, a lakások és azok lakrészeinek száma).

A körjegyzői, körorvosi lakás, a székhely község vagy a községek közös tulajdona-e (csak székhely községben töltendő ki)?

2. A község tulajdonát alkotó ingatlan vagyon

Mennyit kezel házilag, haszonbérileg, kishaszonbérletben?

Jegyzők és alkalmazottak földjavadalma (az állások szerint felsorolva). Mily kiterjedésű.

Melyek a lakosság használatára szolgáló ingatlanok (legelő, erdő, kavics, homokbánya stb.)

Községi közüzemek (a község tulajdonában) világító és vízművek stb.

3. Egyéb vagyon és értékek. Hasznos jogok. Községi takarékpénztár. Községi korcsma stb.

4. A községre kivetett egyenes adók összege:

5. Fel nem sorolt más községi és közjöveldelmek.

Községi ház és főjegyzői lak (7 helyiséggel)
javánykorház (2 helyiséggel)

Főjegyzői, jegyzői és tanítói lakás és iskolaközpont szolgáló épületek.

kat. hold szántó és rét,
legelő, kat. hold erdő,
egyéb *szánt 350 döl*

remmit

Stines

Radikvati jog

Földadó *29911* K *09* f. Házadó *1699* K
68 f. Ált. kereseti adó *1357* K *50* f. Tár-
sulati adó K f. Vagyon- és jöv.
adó *25908* K f.

VI. Mily feladatok megoldása volna a legszükségesebb a községben?

Megfelelő számú iskolák építése. Utak építése. Villanyvilágítás.

A község pecsétjének lenyomata

Horváth
Községi jegyző